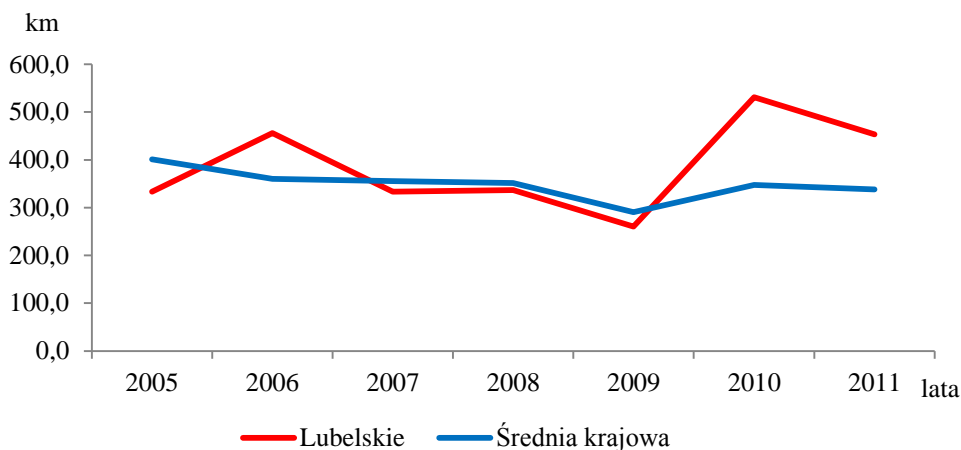

Gospodarka wodociągowa i kanalizacyjna w województwie lubelskim w 2011 roku

W województwie lubelskim w 2011 roku oddano do eksploatacji 453,6 km sieci wodociągowej rozdzielczej. Rozbudowa tej sieci podobnie jak w poprzednich latach była prowadzona głównie w powiatach: hrubieszowskim, bialskim i chełmskim. Niższą dynamiką rozwoju sieci charakteryzowały się względnie dobrze w nią wyposażone gminy, w których inwestycje były dokonywane w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku. W ostatnich dwóch latach województwo lubelskie charakteryzowało się wyższą niż średnia dla Polski dynamiką przyrostu sieci rozdzielczej. W omawianym okresie długość sieci zwiększyła się o 984,9 km, tj. o 5,2%. Osiągnięty poziom inwestycji uplasował województwo lubelskie na 6 miejscu w kraju pod względem długości oddawanych do eksploatacji nowych sieci wodociągowych.

Sieć wodociągowa oddana do eksploatacji

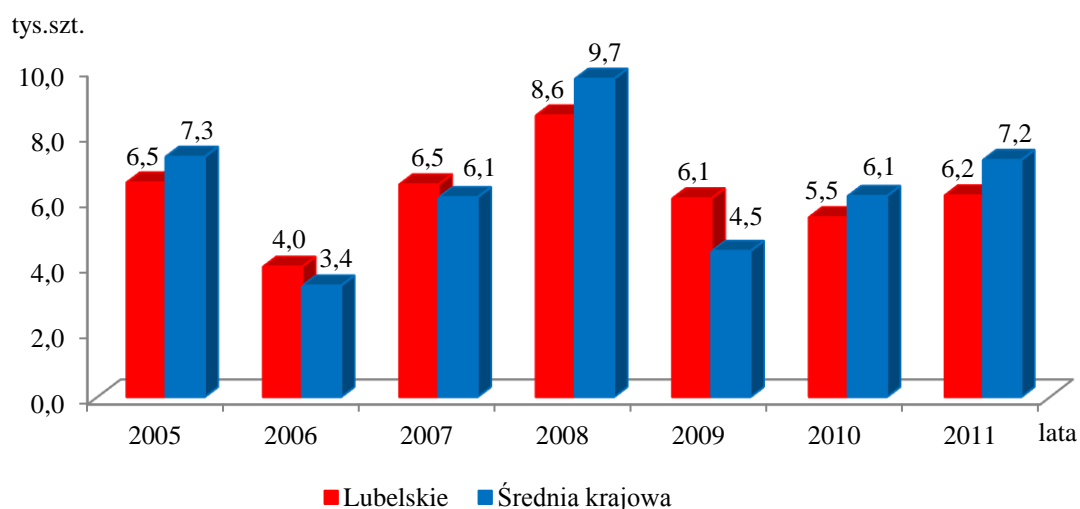
Odnotowanym pozytywnym efektem modernizacji starych sieci wodociągowych na Lubelszczyźnie jest zmniejszenie strat wody o prawie 4% w 2011 r. i 6% w skali ostatnich pięciu lat.

Tabl. 1 Efekty rzeczowe inwestycji wodociągowych i kanalizacyjnych

Wyszczególnienie	Polska		Woj. lubelskie	
	2010	2011	2010	2011
Sieć oddana do eksploatacji w km:				
wodociągowa	5556	5412	531	454
kanalizacyjna	7308	10237	333	422
Budynki podłączone do sieci:				
wodociągowej	98 128	115660	5485	6151
kanalizacyjnej	135 034	174956	5915	5546

Jednym z efektów rozbudowy sieci wodociągowej są nowe podłączenia budynków do sieci. Liczba nowych przyłączy nie jest bezpośrednio związana z nowymi inwestycjami, ponieważ rozbudowa liczby przyłączy odbywa się również na już istniejących odcinkach sieci rozdzielczej. W 2011 roku na terenie województwa lubelskiego najwięcej nowo podłączonych budynków zanotowano w powiatach: puławskim, bialskim i hrubieszowskim, natomiast najmniej w powiatach: opolskim, krasnostawskim i zamojskim.

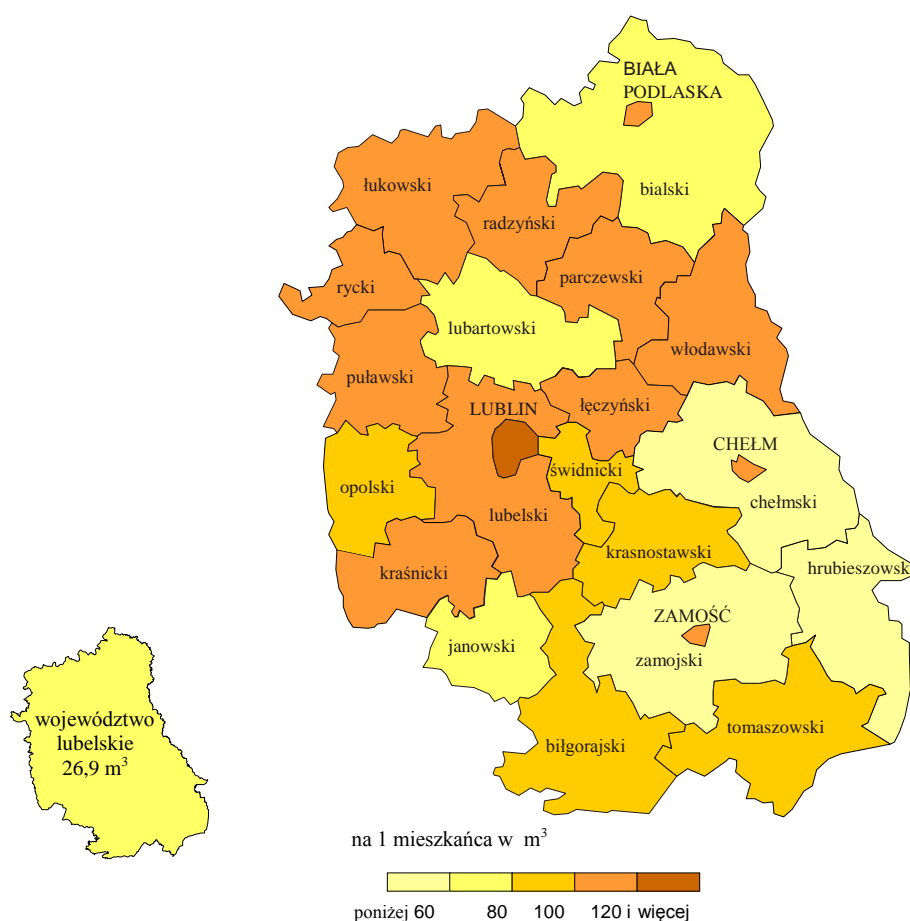
Nowo oddane przyłącza wodociągowe do budynków mieszkalnych

Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w ostatnich latach miała wpływ na uruchomienie nowych źródeł zasilania bądź rozbudowę już istniejących ujęć. Źródłem zaopatrzenia wodociągów sieciowych w województwie lubelskim są niemal wyłącznie zasoby wód podziemnych, natomiast woda z ujęć powierzchniowych stanowi tylko 0,1% ogółu wody dostarczonej dla ludności. W okresie ostatnich pięciu lat ilość wody pobieranej z wód powierzchniowych na cele bytowe zmniejszyła się o ponad 4%. W efekcie tego w skali kraju województwo lubelskie razem z warmińsko-mazurskim mają najniższy pobór wody ze źródeł powierzchniowych.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych jest zróżnicowane w poszczególnych województwach i uwarunkowane głównie poziomem urbanizacji i wyposażeniem w wodociągi sieciowe. Wysoko zurbanizowane województwa zachodniej i środkowej Polski (mazowieckie, wielkopolskie, łódzkie czy pomorskie), w których funkcjonują duże aglomeracje miejskie posiadające dobrze rozwiniętą sieć zaopatrzenia ludności w wodę, charakteryzują się zużyciem wody przekraczającym średnią krajową wynoszącą 31,5 m³ na 1 mieszkańca. Dla porównania w 2011 r. jeden mieszkaniec województwa lubelskiego zużył średnio 26,9 m³ wody, tj. o ponad 4 m³ mniej niż przeciętny mieszkaniec Polski. W stosunku do poprzedniego roku zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyło się o 0,4 m³, to jest o 1,5%.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych w województwie lubelskim w 2011 r.

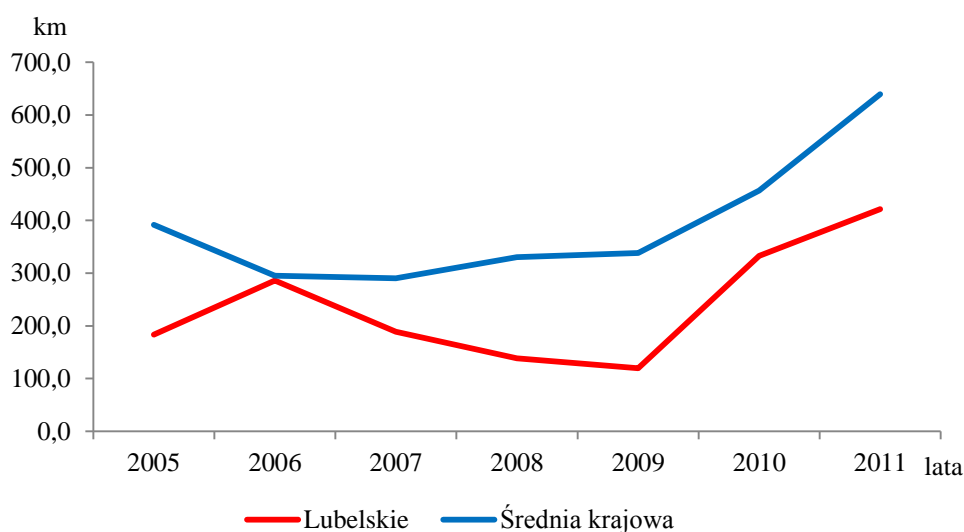

Wzrost zużycia wody wystąpił w większości powiatów i był związany z budową wodociągów oraz podłączaniem nowych odbiorców do istniejących sieci. Największy wzrost zużycia wody w 2011 r. w województwie lubelskim zanotowano w powiatach: łączyńskim, chełmskim i tomaszowskim. Natomiast gospodarstwa domowe w powiatach zamojskim i hrubieszowskim nadal charakteryzują się bardzo niskim zużyciem wody z wodociągów sieciowych, nieprzekraczającym średniej dla województwa lubelskiego. W wymienionych powiatach w 2011 r. wynosiło

ono w przeliczeniu na 1 mieszkańca odpowiednio 15,1 m³ i 19,7 m³. Główną przyczyną takiego stanu jest słabo rozwinięta sieć wodociągowa na tym terenie. W miastach na prawach powiatu z wyjątkiem Zamościa miał miejsce spadek zużycia wody w gospodarstwach domowych. Zmniejszenie zużycia ściśle wiązało się z racjonalizacją gospodarowania wodą, głównie związaną z rosnącymi stawkami opłat za wodę.

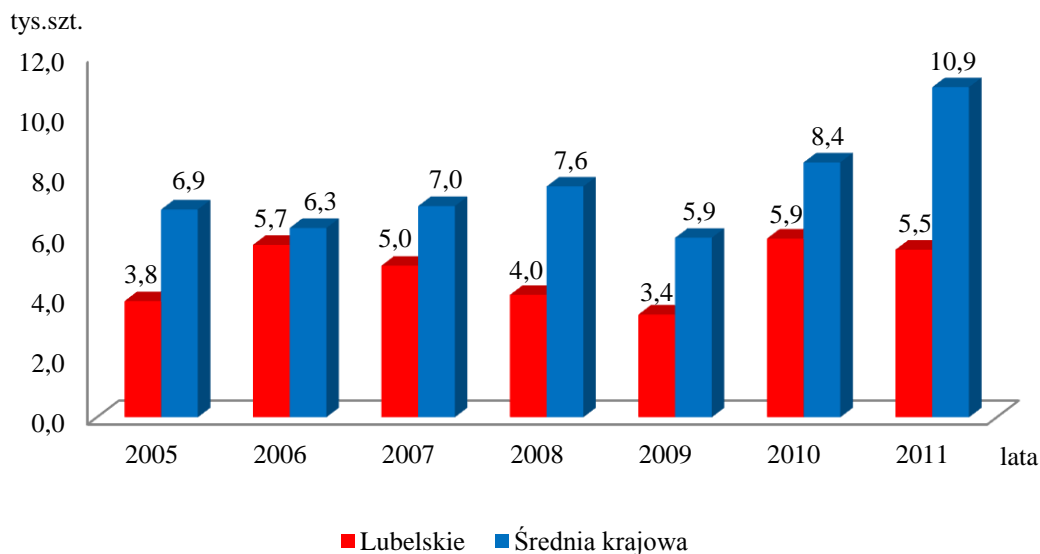
W województwie lubelskim charakterystyczną cechą gospodarki wodno-ściekowej jest nadal zbyt wolny w stosunku do potrzeb, rozwój sieci kanalizacyjnej. W 2011 r. na terenie województwa oddano do eksploatacji 421,5 km sieci kanalizacyjnej, pod względem dynamiki jej rozwoju wyróżniały się powiaty: bialski, biłgorajski i lubelski. Notowany wysoki przyrost długości kanalizacji sanitarnej w gminach powiatu lubelskiego wynika z intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego na obszarach podmiejskich Lublina. Pomimo, że w okresie ostatnich dwóch lat odnotowuje się ciągły przyrost sieci kanalizacyjnej i w ostatnich dwóch latach jej długość zwiększyła się o 754,2 km, to w stosunku do innych regionów kraju tempo przyrostu utrzymuje się na niższym niż w kraju poziomie. W konsekwencji tego Lubelszczyzna zajmuje 11 miejsce w kraju pod względem długości sieci kanalizacyjnej.

Sieć kanalizacyjna oddana do eksploatacji

Jednym z efektów rozbudowy sieci kanalizacyjnej są nowe podłączenia budynków do sieci. Adekwatnie do sieci wodociągowej liczba przyłączy kanalizacyjnych nie jest bezpośrednio związana z nowymi inwestycjami w sieć kanalizacyjną, ponieważ rozbudowa liczby przyłączy odbywa się również na już istniejących odcinkach sieci sanitarnej. W 2011 roku na terenie województwa lubelskiego najczęściej podłączonych budynków zanotowano w powiatach: biłgorajskim, lubartowskim i bialskim, natomiast najmniej w powiecie lubelskim i chełmskim.

Nowo oddane przyłącza kanalizacyjne do budynków mieszkalnych

W 2011 r. ogólnospławną siecią kanalizacyjną odprowadzono w województwie lubelskim 49,5 hm³ ścieków, w tym 35 hm³ pochodziło z gospodarstw domowych. W porównaniu z 2010 r. odnotowano zmniejszenie ilości ścieków ogółem o 1,4%, a od gospodarstw domowych o 0,3%. Pozytywnym aspektem w gospodarce ściekowej jest fakt, że w województwie lubelskim wszystkie odprowadzane siecią kanalizacyjną ścieki kierowane są do oczyszczalni ścieków. W skali kraju sytuacja wygląda mniej korzystnie, ponieważ 4,4% ścieków nie jest odprowadzane do oczyszczalni. Najwięcej nieodprowadzanych ścieków ma miejsce w województwach mazowieckim i śląskim.

Tabl. 2 Wybrane wskaźniki z zakresu gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej

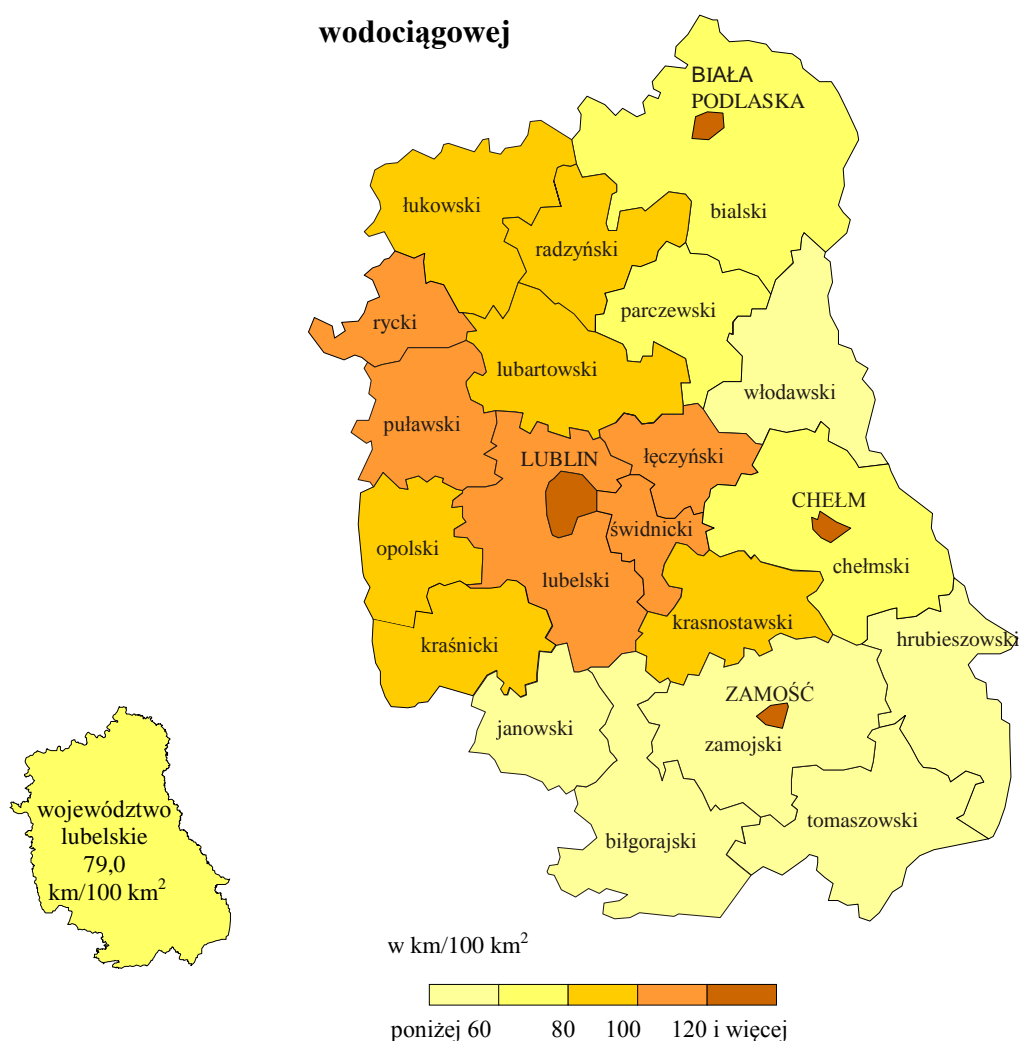
Wyszczególnienie	Polska		Lubelskie	
	2010	2011	2010	2011
Gęstość sieci w km/100km ² :				
wodociągowej	87,3	89,0	77,2	79,0
kanalizacyjnej	34,4	37,3	17,6	19,3
Wyposażenia budynków w instalacje sieciowe w %:				
wodociągowe	84,5	85,5	77,0	77,5
kanalizacyjne	39,6	42,1	22,3	23,4

Poziom inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych w województwie lubelskim jest nadal stosunkowo niski w porównaniu z innymi rejonami kraju. Dobre wyposażenie w kanalizację wiąże się z konsekwentnym finansowaniem przez gminy inwestycji w infrastrukturę ochrony środowiska. Jednym z podstawowych powodów powolnego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej w wojewódz-

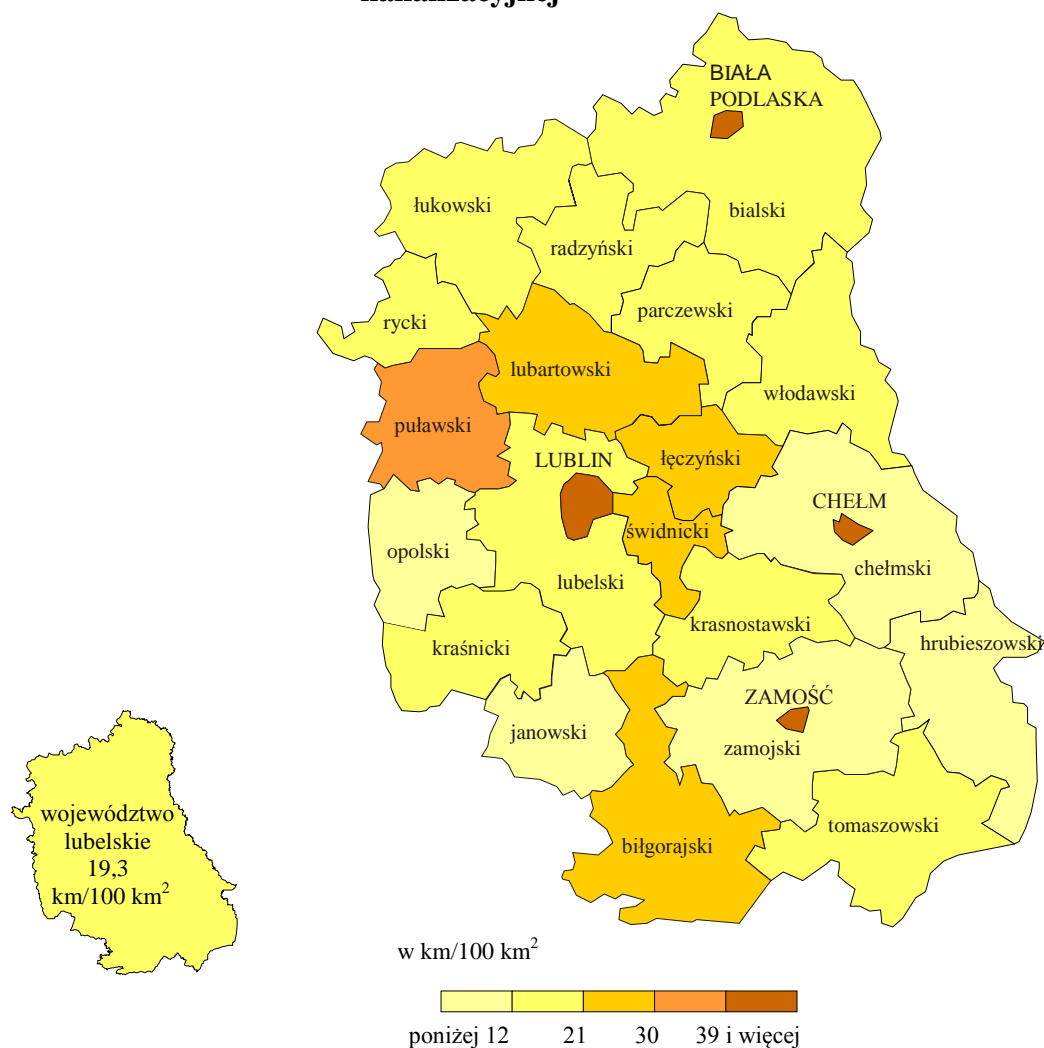
twie lubelskim jest prawdopodobnie brak środków własnych gmin na inwestycje w tym zakresie. W porównaniu z ubiegłym rokiem udział budynków wyposażonych w sieciowe instalacje wodociągowe zwiększył się o 1,8%, przy podobnym poziomie wzrostu w kraju. Największy udział budynków podłączonych do sieci wodociągowej występuje w powiatach: łukowskim, biłgorajskim i świdnickim, a najmniejszy w powiatach: hrubieszowskim, zamojskim i tomaszowskim.

W przypadku wyposażenia budynków w sieciowe instalacje kanalizacyjne zanotowany wzrost był niższy o 1,9 punktu procentowego niż w kraju i wyniósł 5,6%. Nie uwzględniając miast na prawach powiatu najwięcej budynków wyposażonych w urządzenia kanalizacji sieciowej znajduje się w powiatach: biłgorajskim, puławskim i włodawskim, najmniej w powiatach: lubelskim, zamojskim i opolskim. W województwie lubelskim występują ogromne różnice w wyposażeniu w urządzenia kanalizacji sanitarnej pomiędzy miastem i wsią. W 2011 r. na obszarach wiejskich województwa udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniósł 13,1% i był ponad czterokrotnie mniejszy niż w miastach.

Gęstość sieci w województwie lubelskim w 2011 r.

kanalizacyjnej

Odnotowane w 2011 roku efekty inwestycyjne nie powodują znacznego wzrostu gęstości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w województwie. W przypadku sieci wodociągowej na 100 km² przypada 79,0 km sieci, tj. o 1,8 km więcej niż w 2010 r., podczas gdy wskaźnik dla kraju zwiększył się o 1,7 km. W układzie przestrzennym największe zagęszczenie sieci (poza miastami na prawach powiatu) występuje w powiatach: łączyńskim, lubelskim i świdnickim, natomiast najmniejsze na terenach powiatów: włodawskiego, janowskiego i zamojskiego. Gorsza sytuacja występuje w przypadku sieci kanalizacyjnej, której na 100 km² w województwie lubelskim przypada 19,3 km, przy 37,3 km w kraju. Zanotowany w województwie wzrost o 1,7 km jest prawie dwukrotnie niższy niż w Polsce, który wyniósł 3,0 km. Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej (poza miastami na prawach powiatu) występuje w powiatach: puławskim, biłgorajskim i lubartowskim, a najmniejsze w powiatach: janowskim, zamojskim i chełmskim.

Wnioski:

1. Rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej województwa lubelskiego jest w dalszym ciągu na niskim poziomie.
2. Rozwój infrastruktury komunalnej utrudnia brak własnych zasobów finansowych oraz zdolności kredytowej jednostek komunalnych, uniemożliwiając tym samym pozyskiwanie środków z funduszy strukturalnych.
3. Pozyskana woda na cele bytowe pochodzi z głębinowych ujęć wody.
4. Rozbudowa kapitałochłonnej sieci kanalizacyjnej nie nadąza za rozwojem sieci wodociągowej.
5. Brak sieci kanalizacji sanitarnej w gminach wiejskich sprzyja zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych.

Opracowanie:

Waldemar Dymek – Ośrodek Statystyki Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej